

KEUSOTELLE

ASIA Lausunto koskien Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen päätöstä kuljetusten ohjauskeskuksen palveluhankintaan liittyen, KEUHDno-2022-560 ("hankintapäätös")

VIITTEET Oikaisuvaatimus 23.6.2023
Asianosaisen kuuleminen hankintaoikaisua koskevassa asiassa 3.8.2023 (kirjelmä)
Asianosaisen kuuleminen hankintaoikaisua koskevassa asiassa 14.8.2023 (keskustelu)

ASIANOSAINEN/LAUSUNNONANTAJA

Lähitaksi Oy (myös "Lähitaksi"; kotipaikka: Helsinki)
Nuijamiestentie 7, 00400 Helsinki

ASIANOSAISEN ASIAMIES JA PROSESSIOSOITE

Asianajaja Lauri Mäki
Asianajotoimisto AKG Oy
Tekniikantie 12, 02150 Espoo
Puhelin 020 7811 890
Sähköposti info@akg.fi

HANKINTAYKSIKKÖ Keski-Uudenmaan hyvinvointialue (myös "KEUSOTE"; omasta ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen puolesta)

MÄÄRÄAIKA LAUSUNNOLLE

KEUSOTE on varannut Lähitaksille mahdollisuuden lausua ja pyynnöstä pidentänyt määräajan siten, että lausunto voidaan antaa 17.8.2023 mennessä.

SALASSAPITO / LIIKESALAISUUDET

Tämä lausunto tai asiassa hankintayksikön antama hankintaoikaisupäätösluonnos ("Luonnos") eivät sisällä valittajan liikesalaisuuksia. Asiaan liittyvät valittajan tarjousasiakirjat tai muu aineisto voivat sisältää liikesalaisuuksia.

LAUSUNTO JA SEN SUHDE OIKAISUVAATIMUKSEEN

Lähitaksi on arvioinut asiaa. Kiitollisuudestaan kuulemismahdollisuutta kohtaan huolimatta Lähitaksi pysyy etenkin oikeusturvakeinojensa säilyttämisen takia oikaisuvaatimuksessaan ja katsoo, että hankintaa rasittaa virhe. Virhe on edelleen oikaistavissa tekemällä vertailu uudelleen ja antamalla Lähitaksille samasta tarjouksen tuotteesta ja ominaisuudesta samat pisteet kuin voittajalle.

PERUSTELUT JA NÄKEMYKSET LUONNOKSEEN NÄHDEN

Hankintamenettelyn, prosessin ja lainsäädännön lyhyt kuvaus

Hankintamenettely, prosessikuvaus ja lainsäädännön perustausta on kuvattu oikein Luonnoksessa, vaikkakin Lähitaksi tulkitsee sekä tosiseikkoja että lainsäädäntöä hankintayksiköstä poiketen.

Hankintapäätöksen ja Luonnoksen virheellisyys

Hankintayksikön tulee ilmoittaa käyttämänsä kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Hankintalakia seuraten tällaista perustetta (ml. sen sisältämät tarkemmat vertailuperusteet) on käytettävä myös vertailussa. Vertailu (ml. hankintayksikön oma testaus) tulee suorittaa ennalta ilmoitettujen kriteerien mukaisesti toimittajia tasapuolisesti kohdellen. Tarjouspyynnössä laadulle on annettu 50 %:n ja hinnalle 50 %:n painoarvo. Laadun osalta painoarvoja on jaettu edelleen.

Laadun pisteytyksen sisällä laatuperusteiden 4–6 pisteytys on perustunut käytettävyydestäukseen. Hankinnan virhe kohdistuu ainakin laatuperusteisiin 4–6, jossa Lähitaksi on testitapauksessa 3 saanut suhteessa voittaneeseen tarjoukseen liian vähän pisteitä ja jossa sen olisi tullut saada 02 Palvelut Oy:n ("02", voittanut tarjoaja) kanssa yhtä paljon pisteitä (3x9=27 pistettä).

Tarjouspyynnön käytettävyydestäuksen suunnitelmaliitteessä testitapauksen 3 (tilaajan asiakkaiden tietojen syöttäminen ohjausjärjestelmään) osalta testauksessa on ollut tarkoitus arvioida seuraavia kriteereitä (antaen 0–9 pistettä kustakin):

- asiakkaiden tietojen syöttäminen ja muuttaminen on helppoa ja selkeää;
- järjestelmä neuvoo loogisesti käyttäjää etenemään oikein; sekä
- järjestelmän käyttäminen on tehokasta ja nopeaa.

Lähitaksi käyttää Intoit Oy:n ("Intoit") Movit-ohjausjärjestelmää ("Movit"). Movitiin kuuluu myös Timit-toiminnallisuus (tästä lisää jäljempänä). Jo aiemman Lähitaksin käsityksen mukaan sen ohjausjärjestelmä on sama kuin 02:lla. Hankintayksikkö on sittemmin vahvistanut tämän käsityksen (ks. kuitenkin alla Timit-osaa koskien).

Intoit on omissa kuvauksissaan katsonut, että tarjousvertailun kohdissa 3.1–3.3 testatut ominaisuudet (etenkin käyttäjähallintaan liittyen) toteutetaan Timit-toiminnallisuuden kautta. Tätä Lähitaksin testauksessa myös testattiin, demonstroitiin ja arvioitiin, vaikkakin hankintayksikölle tuotiin ilmi, että toiminnallisuudet voidaan tehdä kahta eri kautta (eli myös Movitin puolelta). KEUSOTE on 02:n luvalla voinut vahvistaa, että se tarjosi ja testissä testattiin

käyttäjähallintatoiminnallisuuksia Movitin puolelta. Toisin sanoen Lähitaksin osalta toimintaa arvioitiin asiakashallintajärjestelmän puolelta (Timit), kun taas 02:n toiminnallisuus testattiin tilaushallintajärjestelmän puolelta (Movit).

Hankintayksikkö on Luonnoksessaan todennut seuraavasti (s. 4):

”Tarjouskilpailun voittaneen tarjoajan ja Lähitaksin tarjousten piste-erot testitapauksessa 3 johtuvat siitä, että vaikka tarjouskilpailun voittanut ja Lähitaksi molemmat hyödyntävät Intoit Oy:n tuottamaa Movit-ohjausjärjestelmää palvelua tuottaessaan, järjestelmän käytön tapa asiakasrajapinnassa on kuitenkin erilainen. Erot liittyvät toiminnallisuuteen, jolla tilaaja syöttää ja hallinnoi kuljetuspalvelua käyttävien asiakkaidensa tietoja järjestelmässä. Tarjouskilpailun voittajalla on käytössään yksi ohjaukseen käytettävä pääjärjestelmä, jonne tilaajan on tarkoitus sopimuskaudella syöttää asiakkaiden tiedot ja jossa tilaaja hallinnoi niitä. Sen sijaan Lähitaksin kohdalla on käytössä erillinen ohjausjärjestelmä liikenteen ohjaukseen ja erillinen lisäjärjestelmä (Timit), tilaajan käyttöön. Tilaa syöttäisi sopimuskaudella asiakastiedot tähän erilliseen järjestelmään.”

Edellä hankintayksikkö tulkitsee harhaanjohtavasti Lähitaksin ja 02:n tarjoaman eroja. Järjestelmän ”käytön tapa asiakasrajapinnassa” on Movitissa (mahdollista myös Lähitaksin ratkaisussa) kahden tarjoajan välillä Lähitaksin käsityksen mukaan samanlainen. Movitia (Timit-toiminnallisuuksineen) myydään kokonaisuutena ja Lähitaksin tarjoamassa järjestelmässä on kaikki Movitin toiminnallisuudet. Myös Lähitaksin ratkaisussa Tilaa voi sopimuskaudella syöttää asiakastietoja Movitin kautta.

Keskeistä asiassa on, että koska ohjausjärjestelmät ovat Lähitaksin käsitystä vastaten ja hankintayksikön vahvistamin tavoin olleet samat (Movit), myös Lähitaksille kuuluu täydet pisteet testitapauksesta 3. Lähitaksin käsityksen mukaan sen ja 02:n Movit-toiminnallisuudet vastaavat toisiaan. Lähitaksille on annettu pisteet seuraavasti: 3.1: 3 pistettä; 3.2: 6 pistettä ja 3.3: 3 pistettä. Täydet pisteet olisivat olleet $(9+9+9=)$ 27 pistettä, jotka 02 sai. Toisin sanoen Lähitaksin järjestelmässä asiakkaiden tietojen syöttäminen ja muuttaminen on yhtä helppoa ja selkeää kuin 02:n järjestelmässä, Lähitaksin järjestelmä neuvoo yhtä lailla loogisesti käyttäjää etenemään oikein sekä Lähitaksin järjestelmän käyttäminen on yhtä tehokasta ja nopeaa kuin 02:n järjestelmän käyttäminen. Näin ollen hankintapäätöksen yhteydessä toimitettu hinta- ja laatuvertailuliite on virheellinen edellä todettuun viitaten sekä perusteidensa että siinä annettujen pisteiden osalta.

Hankintalain ”tavoitteena on tehostaa julkisten varojen käyttöä, edistää laadukkaiden, innovatiivisten ja kestävien hankintojen tekemistä sekä turvata yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuoliset mahdollisuudet tarjota tavaroita, palveluja ja rakennusurakoita julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa”. Näihin tavoitteisiin ei voi kuulua tilanne, jossa epäselvistä syistä tai muodollisista seikoista johtuen 02:n palveluun käytetään julkisia varoja enemmän kuin Lähitaksin samanlaatuiseen (tai itse asiassa samaan) palveluun.

Hankintayksikkö on todennut, että Luonnoksessa ”ja hankintapäätöksessä tarkemmin kuvatulla tavalla hankintapäätös ja siihen liittyvä laadun arviointi on tehty julkisissa hankinnoissa hyväksytyksi ja riittäväksi katsotulla tavalla”. KEUSOTE katsoo, että laadun pisteytys on perusteltu hankintalain edellyttämällä tavalla hankintapäätöksen liitteenä olleessa hinta- ja laatuvertailutaulukossa. Edelleen hankintayksikkö on todennut, että tarjousten ”arviointi on

perustunut ainoastaan tarjouspyynnössä ja sen liitteissä esitettyihin kriteereihin”. Ennen loppupäätelmiä hankintayksikkö toteaa (s. 4) seuraavaa:

”Esitetyt laatukriteerit ovat siten tuottaneet keskenään vertailukelpoisia tarjouksia, ja tarjoajien saamien pisteiden perusteella hankintayksikkö on voinut valita tarjouskilpailun voittajaksi hinta-laatusuhteeltaan parhaan tarjouksen.”

Tarjoajia ei ole kohdeltu tasapuolisesti, sillä Lähitaksin käsityksen mukaan O2:n ja sen Movit-järjestelmät toimivat samoin. Testitilanteessa on täytynyt olla erilainen menettely tai ohjeet, koska Lähitaksin osalta on käytetty Timitiä (vaikka tietoja olisi voitu syöttää myös Movitin kautta). Kuten edellä indikoitiin, ei voi olla niin, että samasta järjestelmästä tulevat pisteet ovat erilaiset. Toisin voisi olla, jos testauksessa olisi mitattu toimittajan omaa osaamista.

Timitin kautta tehtynäkin testitilanteesta johtunut piste-ero ei puolla paikkaansa ja osoittaa liiallista valinnanvapautta. Vahvistuksesta tuleva pistevähennys ei ole oikein mitoitettu ja saatetaan arvioida lisä-/alakriteeriksi (jota ei ole ilmoitettu etukäteen).

Lähitaksi katsoo, että hankintamenettelyssä ja esimerkiksi pisteytyksessä tulee hankintalain mukaisesti käyttää vain keinoja ja/tai kriteereitä, joilla on liitántä hankinnan kohteeseen. Lähitaksi toivoo, että sen liikennöintiin liittyvällä liiketoiminnalla ei ole ollut vaikutusta kriteereihin tai saatuihin pisteisiin etenkin, kun Lähitaksi on ollut strategisesti valmis keskittymään vastaavissa hankinnoissa välitysjärjestelmätoimituksiin ilman suoraa kuljetuspalvelusidosta.

Lopuksi

Edellä mainituin perustein Lähitaksi olisi saanut tarjoushintansa sekä muut vertailuperusteet huomioiden eniten pisteitä ja tullut näin valituksi toimittajaksi. Lähitaksi kunnioittaen katsoo, että ainakin vertailussa on hankintaa rasittava virhe. Vertailuun liittyvä virhe on korjattavissa tekemällä vertailu uudelleen.

Lähitaksi toivoo kaikesta edellä todetusta huolimatta, että se voi tavalla tai toisella toimia hankintayksikön kumppanina nyt tai tulevaisuudessa ja korostaa, että sen on käsillä olevassa asiassa käytettävä oikeussuojakeinojaan täysimääräisesti (oikeudenmenetyksen välttämiseksi).

Lähitaksi toteaa, että se ei tällä lausunnolla luovu aikaisemmin asiassa esittämistään väitteistä tai vaatimuksista (hankintaoikaisu- tai markkinaoikeusprosesseihin viitaten). Toisin sanoen Lähitaksi kiistää asiassa tai Luonnoksessa todetun siltä osin kuin se poikkeaa Lähitaksin esittämästä. Tämä lausunto on annettu hankintaoikaisuprosessiin liittyen kuulemismahdollisuuden johdosta, mistä – toistettakoon se vielä – Lähitaksi on kiitollinen.

Espoossa 17. elokuuta 2023

LÄHITAKSI OY

Lauri Mäki
asianajaja, Vantaa

LAATI